

1 Mitä lakitermi "lapsen huolto" käytännössä tarkoittaa? Mitä oikeuksia ja velvollisuuksia lapsen huoltajalla on?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapseen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Vanhempainvastuuseen kuuluu olennaisena osana lapsen huolto. Vanhemmilla on velvollisuus ja oikeus huolehtia alaikäisestä lapsestaan. Lapsen huoltoon kuuluu sekä huolehtiminen lapsen henkilöä ja omaisuutta koskevista asioista että lapsen edustaminen. Oikeus tehdä lasta koskevia päätöksiä liittyy näin ollen lähtökohtaisesti **lapsen huoltoon**. Vanhempainvastuu käsittää myös yhteydenpidon lapseen ja lapsen elatusvelvollisuuden.

2 Kuka lapsen huoltaja yleensä on?

Kuten kohdassa 1 kerrottiin, "vanhempainvastuu" kattaa kaikki lapseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite.

Lapsen vanhemmilla on lähtökohtaisesti yhteishuoltajuus,

jos he ovat lapsen syntyessä avioliitossa keskenään,

jos he menevät keskenään avioliittoon lapsen syntymän jälkeen,

jos he ilmoittavat (oikeutta yhteishuoltajuuteen koskevalla ilmoituksella (*Sorgeerklärung*)), että he haluavat yhteishuoltajuuden tai

jos perhetuomioistuin (*FamRicht*) antaa heille yhteishuoltajuuden.

Ilmoitus yhteishuoltajuudesta on vahvistettava oikeaksi. Se voidaan tehdä lastensuojeluvirastossa (*Jugendamt*), notaarilla tai tietyin edellytyksin ulkomaanedustustossa. Jos vanhemmat eivät tee ilmoitusta yhteishuoltajuudesta eivätkä ole keskenään avioliitossa, huoltajuus kuuluu yksin lapsen äidille. Perhetuomioistuin voi kuitenkin jommankumman vanhemman hakemuksesta antaa vanhemmille yhteishuoltajuuden, jollei tämä ole vastoin lapsen etua. Jos toinen vanhempi ei esitä syitä, jotka voisivat estää yhteishuoltajuuteen siirtymisen, eikä sellaisia muutoinkaan ilmene, oletuksena on, että yhteishuoltajuus ei ole vastoin lapsen etua.

Saksan lainsäädännössä on periaatteena, että kummankin vanhemman tapaaminen on yleensä lapsen edun mukaista. Lainsäädännön mukaan lapsella on oikeus tavata vanhempiaan ja kummallakin vanhemmalla on oikeus ja velvollisuus tavata lasta.

Tapaamisoikeudella annetaan vanhemmalle ensisijaisesti valtuudet tavata lasta ja pitää häneen yhteyttä säännöllisin väliajoin. Tapaamisoikeus kattaa henkilökohtaisten tapaamisten ohella myös yhteydenpidon kirjeiden ja puhelimen välityksellä.

Elatusvelvollisuus kuuluu lähtökohtaisesti kummallekin vanhemmalle. Vanhemmat voivat itse päättää, miten elatusta annetaan lapsille. He voivat esimerkiksi päättää, että elatusta annetaan pääosin kotona luontoissuoritusten muodossa (majoitus, ruoka, vaatetus jne.).

3 Voidaanko lapselle määrätä muu huoltaja, jos lapsen vanhemmat eivät kykene tai ovat haluttomia toimimaan lapsensa huoltajina?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapseen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa**.

Ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle, jonka vanhemmat ovat kuolleet tai jonka vanhemmilla ei ole oikeutta edustaa häntä hänen henkilöönensä ja omaisuuteensa liittyvissä asioissa esimerkiksi siksi, että vanhemmilta on otettu huoltajuus pois, määrätään edunvalvoja. Edunvalvojan määrää perhetuomioistuin.

Jos vanhemmat eivät pysty huolehtimaan lapsesta joillakin huoltajuuden osa-alueilla, perhetuomioistuimen on siviililain (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB) 1909 §:n mukaan määrättävä alaikäiselle edunvalvoja kyseisiä osa-alueita varten.

4 Kuinka huoltajuudesta päätetään silloin kun vanhemmat eroavat tai muuttavat erilleen?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapseen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa**.

Jos vanhemmilla on yhteishuoltajuus ja he muuttavat erilleen, yhteishuoltajuus säilyy riippumatta siitä, ovatko he avioliitossa keskenään vai eivät.

Perhetuomioistuin voi kuitenkin jommankumman vanhemman hakemuksesta päättää, että lapsen huolto uskotaan yksin toiselle vanhemmalle. Tällainen hakemus on hyväksyttävä, jos toinen vanhemmista antaa suostumuksensa ja lapsi on alle 14-vuotias eikä vastusta vaatimusta. Se on hyväksyttävä myös, jos on odotettavissa, että lapsen etu otetaan parhaiten huomioon purkamalla yhteishuoltajuus ja uskomalla lapsen huolto yksin toiselle vanhemmalle. Tällainen päätös tehdään myös avioeron yhteydessä toisen vanhemman hakemuksesta lukuun ottamatta tapauksia, joissa lapsen etu vaarantuu.

5 Jos vanhemmat pääsevät sopimukseen lapsen huoltajuudesta, miten sopimus saadaan oikeudellisesti sitovaksi?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapseen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa ja tapaamista**.

Yhteishuoltajuuden konkreettinen järjestäminen on lähtökohtaisesti vanhempien asia, eikä siihen liity muodollisuuksia. Tosin huoltajuutta koskevien järjestelyjen oikeudellisesti sitova muuttaminen ei ole mahdollista ainoastaan sopimalla, vaan se edellyttää perhetuomioistuimen päätöstä. Erillään asuvat vanhemmat voivat saada lastensuojeluvirastolta apua yhteisymmärrykseen perustuvien toimintatapojen laatimiseen lapsen huoltajuutta koskevissa asioissa. Tuomioistuin voi käyttää näitä toimintatapoja perustana lapsen huoltajuutta koskevalle päätökselleen. Jos vanhemmat ovat yhtä mieltä siitä, että lapsen huolto uskotaan vastedes yksin toiselle vanhemmista, he voivat pyytää perhetuomioistuinta määräämään lapsen huoltajuuden tälle vanhemmalle. Vanhemmat voivat sopia vapaamuotoisesti myös tapaamisoikeuteen liittyvistä järjestelyistä. Jos tällainen sopimus kirjataan tuomioistuimessa sovitteluasiakirjaan ja tuomioistuin on hyväksynyt sen, sovitteluasiakirja vastaa sitovuudeltaan tuomioistuimen päätöstä ja siihen liittyen voidaan tarvittaessa käyttää pakotäytäntöönpanoa.

6 Jos vanhemmat eivät pääse yksimielisyyteen lapsen huoltajuudesta, mitä muita keinoja asian ratkaisemiseksi on tuomioistuinkäsittelyn lisäksi?

Jos vanhemmat eivät pääse yksimielisyyteen ilman apua, he voivat käännyä lastensuojeluviraston tai nuorisoasioista vastaavien laitosten (*Träger der freien Jugendhilfe*) puoleen. Ne antavat vanhemmille neuvoja ja tukea ongelmien ratkaisemiseen. Niitä koskeva tietokanta on osoitteessa <http://www.dajeb.de>. Sovintoratkaisuun voidaan pyrkiä myös sovittelun avulla. Lisätietoa perheasioiden sovittelusta on osoitteessa <http://www.bafm-mediation.de/>.

7 Jos vanhemmat vievät asian oikeuteen, mistä lapsen liittyvistä asioista tuomari voi päättää?

Tuomari voi hakemuksesta tai pyynnöstä päättää kulloisessakin menettelyssä kaikista lapsen huoltoon (mukaan lukien lapsen luovuttaminen), tapaamiseen ja elatukseen liittyvistä asioista. Tuomarin on tässä yhteydessä pyrittävä sovintoratkaisuun koko oikeudenkäyntimenettelyn ajan. Jos vanhemmat eivät pääse yksimielisyyteen jostakin yksittäisestä asiasta, joka koskee lapsen huoltoa ja on lapsen kannalta merkittävä, tuomioistuin voi myös antaa tätä asiaa koskevan päätösvallan toiselle vanhemmista.

Jos lapsen etu on uhattuna, tuomioistuin voi lisäksi milloin tahansa omasta aloitteestaan määrätä tarpeellisista toimenpiteistä tällaisen uhan poistamiseksi.

8 Jos tuomioistuin päättää, että huoltajuus kuuluu yksin toiselle vanhemmista, tarkoittaako tämä, että hän saa päättää kaikista lasta koskevista asioista kysymättä toiselta vanhemmalta?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapsen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa ja tapaamista**.

Lapsen huollon näkökulmasta kysymykseen on lähtökohtaisesti vastattava myöntävästi. Vanhemmalla, joka ei ole lasta huoltava vanhempi, ei ole oikeutta osallistua asioista päättämiseen. Hänellä on kuitenkin oikeus tavata lasta. Hän voi myös vaatia toiselta vanhemmalta tietoja lapsen henkilökohtaisista olosuhteista, jos hänellä on oikeutettu intressi tietojen saamiseen. Vanhempi, joka ei huolla lasta, voi päättää yksinään jokapäiväiseen lapsesta huolehtimiseen liittyvistä asioista (esim. ravinnosta) silloin, kun lapsi oleskelee hänen luonaan lasta huoltavan vanhemman suostumuksella tai tuomioistuimen määräyksestä (esim. tapaamisoikeuden puitteissa).

9 Jos tuomioistuin päättää, että vanhemmilla on yhteishuoltajuus, mitä se käytännössä merkitsee?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapsen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa**.

Jos vanhemmilla on lapsensa yhteishuoltajuus ja he asuvat yhdessä, heidän on pyrittävä yhteisymmärrykseen kaikissa lapsen huoltoa koskevissa kysymyksissä. Jos vanhemmat asuvat erillään, heidän on toimittava edellä kuvatulla tavalla vain asioissa, joilla on lapsen kannalta huomattava merkitys. Oikeus päättää jokapäiväisistä asioista on yksinomaan sillä vanhemmalla, jonka luona lapsella on pääasiallinen asuinpaikka (*Lebensmittelpunkt*).

10 Minkä tuomioistuimen tai viranomaisen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan laittaa lapsen huoltoasia vireille? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapsen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa ja tapaamista**.

Lapsen huolto- ja tapaamisasioita käsittelevät yleensä käräjäoikeuksien (*Amtsgericht*) jaostoina toimivat perhetuomioistuimet (*Familiengericht*). Jos tarvitaan vireillepanohakemus (*verfahrenseinleitender Antrag*), esimerkiksi silloin, kun kyseessä on yksinhuoltajuuden siirtämistä koskeva menettely vanhempien asuessa erillään, hakemus on perusteltava. Hakemuksessa on ilmoitettava sen tukena olevat tosiseikat ja todisteet. Hakemukseen on liitettävä asiakirjat, joihin hakemuksessa viitataan. Vireillepanohakemuksessa on ilmoitettava myös, onko sitä edeltänyt sovitteluyritys tai muita pyrkimyksiä asian ratkaisemiseen ilman oikeudellista menettelyä. Asianajajan käyttämistä edellytetään vain poikkeustapauksissa, esim. avioeromenettelyyn liittyvän hakemuksen yhteydessä. Jos asianajaja ei vaadita, hakemus voidaan tehdä suoraan toimivaltaiselle tuomioistuimelle. Tätä varten tuomioistuimilla (*Amtsgericht*) on hakemustoimipisteitä (*Rechtsantragstellen*), joissa hakemukset ja muut ilmoitukset voidaan esittää kirjattaviksi pöytäkirjaan.

Jos vanhemmat eivät ole lapsen syntymässä avioliitossa keskenään, huoltajuutta (lapsen yhteishuoltoa) koskevan ilmoituksen voi vahvistaa oikeaksi lastensuojeluviraston työntekijä, jolla on toimivalta asiakirjan laatimiseen (*Urkundsperson*), notaari tai tietyn edellytyksen ulkomaan edustusto.

11 Mitä menettelyä näissä asioissa sovelletaan? Onko kiireellisiä tilanteita varten erityistä menettelyä?

Lapsen huoltajuutta tai tapaamisoikeutta koskeviin menettelyihin sovelletaan periaatetta, jonka mukaan tosiseikat tutkitaan viran puolesta (*Amtsermittlungsgrundsatz*). Tämän periaatteen mukaan tuomioistuimen on tutkittava asian ratkaisemisen kannalta merkitykselliset tosiseikat viran puolesta eivätkä asianosaisten lausumat sido tuomioistuinta.

Tuomioistuin voi kiireellisissä tapauksissa toteuttaa väliaikaisen täytäntöönpanotoimenpiteen määräämällä välitoimen (*einstweilige Anordnung*), jos se on perusteltua ja siihen on pakottava tarve. Jos lapsen etu on vaarassa, tuomioistuimen on harkittava välitoimen määräämistä silloinkin, kun asianosainen ei ole pyytänyt sitä. Jos tapaamisoikeutta koskevassa menettelyssä ei päästä määrääjässä sovintoratkaisuun, tuomioistuimen on keskusteltava vanhempien ja lastensuojeluviraston (*Jugendamt*) kanssa välitoimen määräämisestä.

12 Myönnetäänkö oikeudenkäyntikuluihin oikeusapua?

Oikeusapua muun muassa perhetuomioistuimessa käytäviin menettelyihin voivat saada henkilöt, jotka eivät henkilökohtaisten tai taloudellisten olosuhteiden vuoksi pysty maksamaan oikeudenkäyntikuluja tai pystyvät maksamaan ne vain osittain tai erissä. Oikeusapu kuitenkin evätään, jos hakijan vaatimus tai väite on selkeästi perusteeton tai tehty vilpillisessä mielessä. Oikeusavun myöntämisellä varmistetaan oikeussuoja myös taloudellisesti vähäosaisille. Hakijan käytettävissä olevista tuloista riippuen valtio maksaa kokonaan tai osittain hakijan osuuden oikeudenkäyntikulusta ja asianajajan kulut, jos sellainen on määrätty.

13 Voiko lapsen huoltoa koskevaan päätökseen hakea muutosta?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapsen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa ja tapaamista**.

Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskeviin päätöksiin voidaan hakea muutosta. Muutoksenhaussa ei ole olennaista, käsitelläänkö asia erillisenä vai avioeroasiaan liittyvänä asiana (*Folgesache zur Scheidung*). Muutosta voidaan hakea kummassakin tapauksessa.

Valitus on tehtävä yhden kuukauden kuluessa siitä, kun päätös on annettu kirjallisesti tiedoksi. Lapsen huoltajuutta koskevista välitoimista annettuihin määräyksiin voidaan hakea muutosta vain, jos ne on annettu suullisen käsittelyn perusteella. Muutoksenhaun määräaika on tässä tapauksessa kaksi viikkoa. Jos määräys on annettu ilman suullista käsittelyä, siihen ei voida hakea muutosta. Myöskään tapaamisoikeutta koskeviin välitoimista annettuihin määräyksiin ei voida hakea muutosta, riippumatta siitä, onko ollut suullista käsittelyä. Tällaisissa tapauksissa on kuitenkin mahdollista aloittaa pääasiaa koskeva menettely. Välitoimista annettujen määräysten voimassaolo päättyy joka tapauksessa, kun samaa asiaa koskevia muita sääntelyjä tulee voimaan.

14 Joissain tapauksissa lapsen huoltoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa täytyy hakea tuomioistuimelta tai toiselta viranomaiselta. Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapsen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa ja tapaamista**.

Henkilöiden luovuttamista koskevan täytäntöönpanomääräyksen rikkomisen yhteydessä ja tapaamisoikeutta koskevien järjestelyjen yhteydessä tuomioistuin voi määrätä määräyksen kohteelle uhkasakon (*Ordnungsgeld*) tai jos sitä ei pystytä perimään, painostusvankeusrangaistuksen (*Ordnungshaft*). Tietyn

edellytyksin voidaan määrätä myös välittömästä painostusvankeudesta. Päätöksessä, jolla määrätään henkilön luovuttamisesta tai tapaamisoikeutta koskevista järjestelyistä, on tiedotettava siitä, mihin seurauksiin täytäntöönpanomääräyksen rikkominen johtaa. Uhkasakko saa olla enintään 25 000 euroa ja yksittäinen painostusvankeus enintään kuusi kuukautta. Lisäksi täytäntöönpanokeinona voi olla määräyksen kohteeseen kohdistuva välitön pakko. Lapsen ei saa kohdistaa välitöntä pakkoa, kun kyseessä on lapsen luovuttaminen tapaamisoikeuden täytäntöönpanemiseksi. Muissa tapauksissa välittömän pakon käyttäminen lapseen on sallittua vain, jos se on perusteltua lapsen etu huomioon ottaen eikä velvoitetta voida panna täytäntöön lievemmin keinoin.

15 Millä tavoin tulee menetellä, jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama huoltajuspäätös tunnustetaan ja pannaan täytäntöön tässä jäsenvaltiossa?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapsen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa ja tapaamista**.

EU:n jäsenvaltioissa (Tanskaa lukuun ottamatta) annetut huoltajuspäätökset ja tapaamisoikeutta koskevat päätökset tunnustetaan Saksassa asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (ns. Bryssel II a -asetus) nojalla ilman eri menettelyä. Tunnustaminen voidaan Saksassa kuitenkin myös vahvistaa toimivaltaiselle perhetuomioistuimelle esitetyn hakemuksen perusteella. Vahvistamisen oikeusvaikutukset ulottuvat silloin kaikkiin osapuoliin.

Ennen kuin toisessa jäsenvaltiossa tehty huoltajuspäätös voidaan panna Saksassa täytäntöön, on esitettävä edellä mainitun asetuksen mukaisesti täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskeva hakemus, joka on hyväksyttävä. Hakemus on osoitettava osavaltion ylioikeuden (*Oberlandesgericht*) sijaintipaikan paikallisesti toimivaltaiselle perhetuomioistuimelle. Täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevaan hakemukseen on liitettävä jäljennös päätöksestä sekä alkuperäjäsenvaltion tuomioistuimen todistus, joka on laadittava asetuksen liitteessä II olevalle lomakkeelle. Menettelyssä ei tarvita asianajajaa. Toisessa jäsenvaltiossa asuvien hakijoiden on kuitenkin ilmoitettava prosessiosoite Saksassa. Perhetuomioistuimen päätös tehdään ilman suullista käsittelyä antamalla määräys. Määräyksen nojalla tuomioistuimen kirjaaja liittää päätöksiäsi kirjaan täytäntöönpanolausekkeen. Perhetuomioistuimen päätökseen voidaan hakea muutosta osavaltion ylioikeudesta. Osavaltion ylioikeuden päätökseen voidaan hakea muutosta liittovaltion korkeimmalta oikeudelta (*Bundesgerichtshof*), jos osavaltion ylioikeus sallii muutoksenhaun. Saksassa on kaikkiaan yli 650 perhetuomioistuinta. Niistä vain 22 käsittelee hakemuksia, jotka koskevat tunnustamisen vahvistamista tai täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista. Kyseisten perhetuomioistuinten osoitteet ovat (saksaksi) osoitteessa <http://www.bundesjustizamt.de/sorgerecht> – "Zuständige Gerichte" ja (englanniksi) osoitteessa <http://www.bundesjustizamt.de/custody-conflicts> – "Competent German courts".

On otettava huomioon, että tietyt jäsenvaltioiden päätökset, jotka koskevat tapaamisoikeutta tai luvattomasti maasta vietyjen tai palauttamatta jätettyjen lasten palauttamista, voidaan tunnustaa ja panna täytäntöön Saksassa siten, ettei niitä tarvitse julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi ja ettei tunnustamiseen voida hakea muutosta. Lapsen huoltajat voivat kuitenkin myös näissä tapauksissa esittää virallisesti hakemuksen, jolla pyydetään päätöksen täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista Saksan tuomioistuimissa.

16 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee tässä jäsenvaltiossa kääntyä, jos halutaan vastustaa sitä, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama huoltajuspäätös tunnustetaan? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapsen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Vanhempainvastuuseen kuuluvat myös lapsen tapaaminen ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa ja tapaamista**.

Kysymykseen 15 annetussa vastauksessa mainitut 22 tuomioistuinta ovat toimivaltaisia myös tässä asiassa. Huoltajuspäätöksen tunnustamatta jättämisen vahvistamista koskeva hakemus on esitettävä sen osavaltion ylioikeuden sijaintipaikan perhetuomioistuimelle, jonka toimivaltaan kuuluvalla alueella hakija tai lapsi, jota päätös koskee, asuu vakinaisesti. Toissijaisesti toimivaltainen on se perhetuomioistuin, jonka toimivaltaan kuuluvalla alueella intressi vahvistamiseen ilmenee tai on tarve elatukseen; muussa tapauksessa Pankow/Weißenseen perhetuomioistuin. Vahvistamisen menettelyn käynnistäminen johtaa yleensä siihen, että toimivalta kaikissa vanhempainvastuuta koskevilla asioissa keskitetään asianomaisen lapsen osalta yhdelle taholle eli yksi ja sama tuomioistuin voi tehdä päätökset kaikissa vanhempainvastuuta koskevilla asioissa. Huoltajuutta koskeva vahvistava päätös (tunnustaminen tai tunnustamatta jättäminen) on kuitenkin voimassa vain siinä jäsenvaltiossa, joka on sen antanut. Tunnustamatta jättämisen vahvistamista koskeva menettely voidaan toteuttaa Saksassa tästä huolimatta ja myös ennalta varautumisen vuoksi.

Menettelyyn on sovellettava vastaavasti säännöksiä, jotka koskevat päätöksen täytäntöönpanon sallimista ensimmäisessä oikeusasteessa, valitusmenettelyssä ja muutoksenhaussa.

17 Mitä lakia tuomioistuin soveltaa lapsen huoltoa koskevassa oikeudenkäynnissä silloin kun lapsi tai osapuolet eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai kun he ovat eri maiden kansalaisia?

Termillä "vanhempainvastuu" tarkoitetaan kaikkia lapsen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita vanhemmilla on. Lapsen huolto on erottamaton osa vanhempainvastuuta. Lapsen huoltoon kuuluvat myös tapaamiset lapsen kanssa ja elatusvelvoite (ks. vastaukset kysymykseen 1). Seuraavat seikat koskevat **lapsen huoltoa ja tapaamista**.

On erotettava toisistaan sovellettavaa lakia koskevat kysymykset ja toimivaltaa koskevat kysymykset. Lapsen huoltajuutta ja tapaamisoikeutta koskevilla asioissa toimivalta on yleensä lapsen asuinpaikan tuomioistuimilla ja viranomaisilla (asetuksen (EY) N:o 2201/2003 8 artikla ja Haagin lastensuojelusopimuksen 5 artikla). Kansalaisuudella ei sitä vastoin ole merkitystä. Myös sovellettavasta laista määrätään Haagin lastensuojelusopimuksessa. Sopimuksen mukaan vanhempainvastuun määräytymiseen, päättymiseen ja käyttöön sekä tapaamisoikeuteen on lähtökohtaisesti sovellettava sen valtion lakia, jossa lapsella on asuinpaikka. Lapsen asuinvaltion lakiin perustuva huoltajuus säilyy lähtökohtaisesti samana silloinkin, kun lapsen asuinpaikka vaihtuu. Jos saksalaiset tuomioistuimet ja viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia lapsen asuinpaikan perusteella, antavat lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevia säännöksiä, tekevät ne sen Saksan lainsäädännön perusteella.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Päivitetty viimeksi: 27/12/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.